

Bali János

BEVEZETÉS AZ AVANTGÁRDBA

furulyásoknak

Bali János
Kondor Ádám
Kósa Gábor
ifj. Kurtág György
Laurán Csaba
Pétery Dóra
Rönkös Vera
Sáry László
Soós András
Szigeti Máté
Tornyai Péter
darabjaival

Editio Musica Budapest
Z. 14865

Kocsi Olga fotóival és
Tillmann Hanna grafikáival

tartalom

- előszó** 3
- I. rajz és hang** 4
Káosz és fény (Bali János) 9
A szék (Laurán Csaba) 10
- II. tér és hang** 11
Véletlen tér (Bali János) 12
Visszhang-játék (Bali János) 13
Ut queant (Kósa Gábor) 14
Éter (Bali János) 16
- III. fénykép és hang** 17
- IV. lépcsőfokok** 21
Ugróiskola a lépcsőházban (Bali János) 22
Titkos lépcsők (Tornyai Péter) 23
Barabbás (Tornyai Péter) 24
Motet (Tornyai Péter) 25
Lamento (Tornyai Péter) 26
- V. a skálafokok között** 27
Öngól (Bali János) 28
Keresztbe-kasul csúszkálós (Rönkös Vera) 29
A nyomtalan bűntény (Bali János) 30
Csak tiszta hangforrásból (ifj. Kurtág György) 31
Logopédus (Tornyai Péter) 32
- VI. tetszőleges hangmagasságok** 33
Rovargyűjtemény (Bali János) 34
Öreg táncok árnyai (Soós András) 35
Ima (Kondor Ádám) 36
Tükröződés (Szigeti Máté) 38
- VII. szavak és játékok** 39
Puzzle (Tornyai Péter) 40
Rossz közhelyek (Bali János) 41
Stop (Bali János) 41
Zenei írás-olvasás (Soós András) 42
Interjú a filozófussal – kiragadott részlet (Bali János) 43
- VIII. eltolódás** 44
Hullámok (Szigeti Máté) 45
Lánc-reakciók (Tornyai Péter) 47
(Fül)-tisztító kánon (Tornyai Péter) 48
Az idő fele (Tornyai Péter) 49
Felezési idők No. 2d – Változó minták (Soós András) 50
Bűvös hetes (Sáry László) 52
- IX. lépték és interferencia** 54
Á... (Bali János) 55
Négyszólamú intenció (Soós András) 56
Korál (Szigeti Máté) 58
Bali madarai (Soós András) 60
1 2 3 4 (Kondor Ádám) 62
Óra és sárkány (Kondor Ádám) 64
- X. a preparált furulya** 66
Dinamikus neumák (Pétery Dóra és Bali János) 67
Tengeri vihar (Bali János) 68
Hommage à Händel (Bali János) 71
- képek: Kocsi Olga: borító, 7, 17, 20, 27, 29, 31, 44, 53, 66, 70, 72
Tillmann Hanna: 2, 8, 10, 11, 21, 30, 32, 33, 39, 41, 45, 46, 49
Bali János: 4, 5, 6, 7, 54, 59

előszó

Az avantgárd a zenében is új eszközök, anyagok, formák megjelenését hozta magával. De ennél lényegesebb, hogy az avantgárd nem elsősorban technika, hanem gondolkodásmód. Hogy nem *tudjuk*, mi a zene, hanem *keressük*. Innen erednek az újdonságok: keresni a hangzási lehetőségeket, kiismerni a hangszert, újraalkotni a koncertszituációkat. Minden alkalom alkalom a koncertre, azaz egy szituáció hangokkal való átgondolására, feldíszítésére, megzavarására.

Ez a könyv kiáltvány: a szellemileg szabad, zeneileg anyagszerű és megszólító (azaz közösségteremtő) művészi gondolkodásra hív fel. Azokhoz szól, akik a zenében nem csak a készterméket keresik, hanem a zene születésére és lehetőségeire kíváncsiak, az élő kutatásra. Akik nem belesimulni akarnak az éppen adottba, a kommerszbe, hanem eltávolítani maguktól egy kicsit, hogy megnézhessek, mi is az – nem elvont értelemben, elvi meghatározásokat keresve, hanem *konkrétan*: az áruházban éppen bömbölő szám milyen? Hogyan épül fel, hogyan működik zeneileg, milyen effektusokat használ. És tovább kérdezni: miért olyan? És ugyanígy megvizsgálni minden örömet adó vagy bosszantó zenei és akusztikai jelenséget. És az érdekes mozzanatok esetleg kipróbálni – nem baj, ha az eredmény technikailag nem tökéletes. Kérdezni és kísérletezni és újra kérdezni.

A furulya zeneiskolák, iskolai énekórák, műkedvelő zenészek kedves hangszere: olcsó, kicsi, tanulása bármilyen életkorban egyszerűen elkezdhető; sok szálon kötődik a népzenehez és a régi korok zenéjéhez, és hatalmas, egyre növekvő professzionista modern repertoárja van.

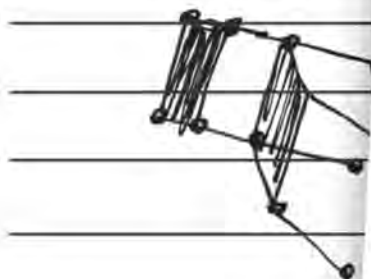
A gyerekekben pedig egyszerre van jelen a kereteket feszegető kíváncsiság és beilleszkedni akaró konformizmus. Nem csak a keresést, nem csak a beilleszkedést, de a bennük szükségszerűen megjelenő tagadást is segíti, ha a tanár kezdettől fogva széles látókört nyit előttük. Ha tanítása nem sémák, szerepek tekintélyelvű továbbadása, hanem mindezek kérdező felbontása. Újra és újra végig kell gondolni, hogy mi is a zene és a zenész szerepe (különbéle szerepei) ma, és mindez milyen irányban változik.

A zenélésben keressük a pillanat egyszeriségét és átvilágító élményszerűségét – ám ez nincs a kitekintés strukturált szélessége, sokirányú, tagolt kapcsolatai nélkül. Hogy milyen forma- és jelrendszerbe illeszkedik az, amit éppen csinálók: mit látok meg, kitől tanulok, kit szólítottok meg, mit adok tovább. Vannak komoly emberek, akik kavicsokat dörzsölnek össze – mert szeretnek játszani. A kavicsdörzsölés önmagában nem komoly, a kontextus, a gondolati kapcsolatok sora teszi azzá (de hiszen önmagában az arany sem érték, csak valamiféle kontextus révén az).

Közösségi mozzanat: a közösség lehet két ember, lehet több ezer. Megadja-e egy zenei akció a „megtörténés” érzetét? Tud-e jelenlétet létrehozni? Hogy hülyeség-e vizet töltögetni egy tálba, az azon múlik, hogy megértettük-e és megértettük-e azt, amit egy ilyen darab megjelenít. Hogy hallási, nyelvi, közösségi élménnyé tudtuk-e tenni.

A kötet minden irányba nyitott: különféle elismertségű, tapasztaltságú *szervezők*; különféle készségi szinten megírt *darabok*; *gyakorlatok* és *próbálkozások* – mint egy műhely, ahol kész (ott készült és másutt készült) tárgyak, anyagok, szerszámok vegyesen találhatóak. A műveket nem bearanyozott, érinthetetlen tárgyként szeretné felkínálni, hanem arra buzdít, hogy lépünk be ebbe a szufniba, vegyük kézbe az ott heverő dolgokat, játsszunk velük. Ha valami megtetszik, próbáljuk ki, csináljunk hasonlót, ha nem úgy sikerül, ahogy szeretnénk, azt se bánjuk, gondolkozzunk el rajta, hogy mi nem volt jó a célkitűzésben.

Bár a „kreativitás” központi szereplője ennek a könyvnek, de nem főfoglalkozású zeneszerzőket szeretnénk vele képezni, hanem csupán a hang hallgatásának és formálásának a számunkra éltető és örömet adó tevékenységeire csábítani, invitálni a „flow”-ba, az alkotó áramlásba, amiben a kötet szerzői benne vannak.

A darabot mindenki úgy olvas hangoknak felelnek meg.

Ki lehet egészíteni másik szájglissandózó, szájjal keltett és üllőkék pontosan illeszke egyszerre kell elkezdni ille

A darabnak természetesen Találjunk ki minél többet! helyett?

Bűvös hetes

2-7 szólamra, egyforma furulyákra, vagy beszédre

- I. || 1̇ 7̇ | 2̇ 7̇ | 3̇ .
- II. || 1 2̇ 7̇ | 2 3̇
- III. || 1 2 3̇ 7̇ | 2
- IV. || 1 2 3 4̇ 7̇
- V. || 1 2 3 4 5̇
- VI. || 1 2 3 4
- VII. || 1 2 3 4

A tempó ne legyen se túl lassú, se

Sáry László

„- próbáld egymás után,
próbáld egyszerre mind,
próbáld se így, se úgy -”

(Tandori Dezső: Sem-jelek)

Hommage à Händel

vízre, furulyára és zongorára

Bali János

~30"-1'

Lassan csorgass vizet egy kancsóból egy mély tálba (már a darab kezdete előtt is legyen benne egy kevés, hogy rögtön csobogással induljon!) Hallgasd a csobogást, játssz vele! (eláll/újraindul, gyorsul, változik a hangszíne)

Néhány cluster